

a j í m a v á
Z ŽENA
se
Z ŽIVOTEM
a j í m a v ý m

Zajímavá žena se zajímavým životem

Jiří Chalupský, Jakub Kopička, Jiří Šrámek, Daniel Ployer, Patrik Brož

paní Jiřinka Příbylová 19. 10. 2016

Ve středu 19. října jsme se ze školy vydali na návštěvu k paní Jiřině Příbylové na Evropskou ulici. I s paní učitelkou nás bylo šest. Kytičku pro paní Jiřinku nesl Patrik. Po cestě začalo pěkně pršet, tak jsme pořádně přidali do kroku. Paní učitelka zazvonila a už jsme slyšeli štěkot domácího mazlíčka. Vzápětí nám otevřela usměvavá paní Jiřinka.

Po drobných počátečních nesnázích (například – kam umístit toho milého pejska, který se rozhodl konverzovat s námi, a jestli máme dost světla – což zajímalo hlavně našeho kameramana Dana) jsme paní Jiřině vysvětlili, o co nám vlastně jde, chvíli jsme si povídali a zálibně jsme přitom obraceli zrak k nachystanému štrůdlu, který opravdu lákavě voněl.

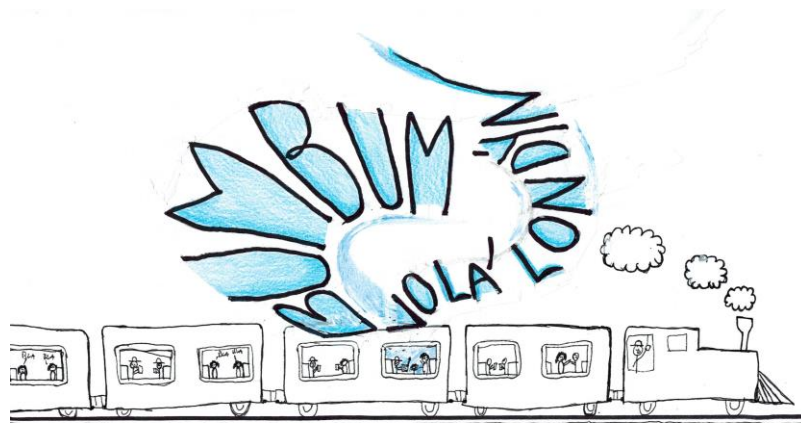
Nakonec jsme začátek zvládli a paní Jiřinka začala vyprávět:

O dětství za války

Já jsem se narodila těsně před válkou a mohu vám o tom samozřejmě vyprávět jen z pohledu dítěte. Možná, že to ani nevíte, ale každý, kdo vlastnil za války radiový přijímač, tak na něm měl cedulku s upozorněním, že poslouchání nepřátelských stanic, což byli třeba Angličané, se trestá smrtí. Můj tatínek samozřejmě tajně poslouchal anglické vysílání, které vždy začínalo *buch, buch, buch, buch*, což znamená v morseovce *V* vítězství. A tak se vždy v určitou hodinu ozvalo *buch, buch, buch, buch* a poté volá Londýn, volá Londýn. Pak už běžely zprávy. Mluvil třeba pan prezident Beneš z exilové vlády a tak.

Nyní trochu přeskočím. Jeli jsme s rodiči k babičce na venkov vlakem, kde nebyla jednotlivá kupé, ale celý vagon s takovými dřevěnými lavicemi. Já jsem seděla otci na klíně u okna. Najednou z ničeho nic ten vlak nějak tak divně zabouchal o koleje a já jsem začala na celé kupé vykřikovat: „Volá Londýn, volá Londýn“. To čtyřdobé zadunění mi asociovalo úvodní znělku londýnského vysílání.

Všichni ztuhli, tatínek okamžitě odvedl pozornost a ukazoval kozičky a kravičky venku na pastvě. Naštěstí všech zhruba šedesát lidí ve vagónu bylo „hluchých“. A tak to dobře dopadlo, nebyl tam žádný udavač.

Kolik Vám v té době bylo?

Byly mi asi tři nebo čtyři roky. Od té doby tatínek vždy při poslechu vysílání z Londýna ztlumil hlasitost, abych to bouchání neslyšela.

Ještě jednou o vlacích

No tak to je takový jeden příběh z války. Pak vám ještě můžu říct, jak jsme přenášeli jídlo. Skoro všichni jezdili na venkov. Tedy úplně všichni ne, jen ten, kdo mohl a měl tam příbuzné, tak si jezdil na venkov pro jídlo. Měli jsme hrozný hlad, protože jídlo bylo na lístky, bylo ho málo a nebylo moc dobré.

My jsme jezdili k babičce vlakem. Jednou jsme se vraceli nazpátek, když se ve vlaku rozneslo, že na Wilsonově nádraží je „šťára“. Stáli tam nějakí pánové a gestapáci v uniformách. Musely se otevírat kufry, tašky. Všem, kdo něco vezl, v lepším případě všechno zabavili, v horším musel odejít s nimi. Když rodiče o kontrole uslyšeli, rozhodli se, že vystoupí na nádraží v Libni. To sice udělali,

jenomže v Libni byla „šťára“ taky. Maminka měla dvě obrovské tašky nacpané jídlem a tatínek vzal kufr s dětskými věcmi. Jenže maminka byla mazaná, abych tak řekla, a připravila plán.

Z ničeho nic mi dala facku. Já jsem se překvapením a nespravedlností hrozně rozbřečela. Maminka k tomu ještě přidala nějakou slovní nadávku a já jsem brečela a brečela. A díky tomu i s těmi taškami a se řvoucím dítětem prostě prošla. V patách ji následoval tatínek s kufrem. Gestapo ho zastavilo hned *halt*. Tak obřadně otevřel kufr a tam byl nočník, šatičky, tepláčky a podobně. Tak takhle jsme s rodiči pašovali jídlo.

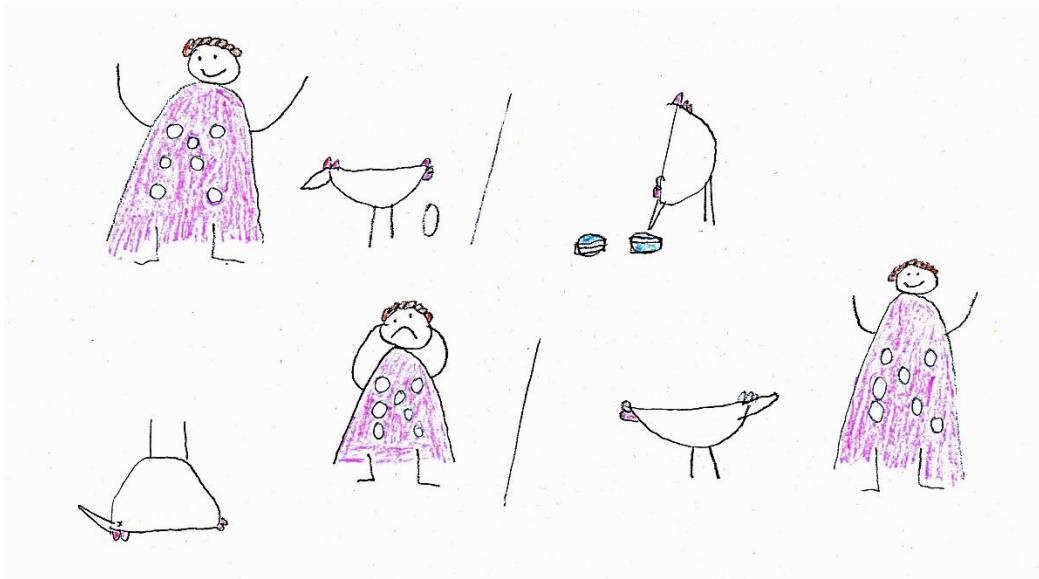
No je to asi úsměvné, když vám vyprávím o válce z pohledu dítěte, ale je i pravdou, že tenkrát jsme si víc než zábavu užívali pořádnou porci strachu.

O jídle

Jak jsem říkala, jídla bylo žalostně málo, a tak se každý snažil nějakým způsobem si přilepšit. Lidé chovali králíky, v každém domě byly na dvoře králíkárný. Každé partaji patřil jeden kotec. Mí rodiče také jednou jednoho králíčka přivezli, takového bílého. Samozřejmě to nebyli domácí mazlíčci, byli to králíci na pekáč. Maminka ale nevěděla, co by pod něj dala, a tak pod něj podestlala hromadu pilin. Králíček se však do rána nažral těch pilin, nafoukl se a měli jsme po pečince. Lidé také chovali slepice i husy na balkóně.

Každý den vajíčko.

Měli jsme jednu známou paní, která chodila pravidelně k řece s malou slepičkou. Jmenovala se Jůlinka. Nosila ji v hnědé tašce a Jůlinka u řeky zobala trávu a popelila se. Jednou Jůlinka nepřišla, tedy vlastně paní s Jůlinkou nepřišla. Objevila se sama a plakala, že Jůlinka sezobala Histeps, což byl prášek na spaní. Nejspíš je mrtvá. Tudíž nebude mít vajíčko, co jí každý den Jůlinka snesla, a tak bude mít i sama hlad. Jůlinka se z toho ale dobře vyspala, asi za dva dny ožila a zase začala snášet vajíčka. Ta stará paní byla opravdu strašně šťastná.

Ještě k tomu jídlu. Všechno byly jen samé náhražky. Možná, že vás, pánové, bude zajímat, že i pivo byla náhražkové a jmenovalo se Pivolín. Z čeho to vyráběli, nevím, ale jistě tam bylo všechno možné. Místo oříšků jsme třeba pražili vločky a podobně. Všechno podléhalo válečné době a taky všechno bylo na lístky. Ale jak už jsem řekla, pochopitelně to nestačilo, jídla bylo zoufale málo, takže kdo mohl, sháněl si jídlo, jak to jen šlo.

O psech

Asi ani nevíte, co se dělo se psy. Měli jsme známou paní, která chovala německého ovčáka. Všichni psi však museli být odvedeni pro vojenské účely. Na Štvanici, kde byl tehdy zimní stadion, byl svod psů. Paní nám vyprávěla, že to byl úplný pohřeb. Lidé tam chodili se svými psy a hrozně plakali. Nedalo se ale nic dělat, museli je odevzdat. Dostali papír s nějakým evidenčním číslem, že pes byl odevzdán, a asi za půl roku jim přišel lístek, že Azor splnil svoji vlasteneckou povinnost. No a oni to doma oplakali.

Ale také jistě nevíte, co ti psi vlastně dělali na vojně. Oni je krmili zásadně pod tankem, dostávali tak i pití. Když se u nich vypěstoval patriční reflex, tak je nasadili do boje. Nechali pejsky vyhladovět a potom je pustili před jedoucí tanky.

Před tím jim ale na záda upevnili munici, aby vylétl tank do povětří. Němci se chovali strašně nejen k lidem, ale i ke zvířatům.

O konci války

Můžu se zeptat - konec války jste prožila v Praze - nebo?

Ne, ne, ne, ne konec války jsem prožila v Milíně, což je nedaleko Příbrami, a tam došlo ke střetu dvou armád, německé a ruské. Jenže Sověti už tenkrát byli v Praze, přijeli v tancích, a v Milíně ještě nic. Němci se snažili dostat za každou cenu na západ, protože se báli Rudé armády. Jenže byly zacpané silnice, tak vyhazovali munici do povětří cesty nebo ji pohazovali všude možně. Také se nás snažili vyhnat z domů a použít nás jako lidské štíty.

Měla jste strach?

Bylo to hrozné. Jeden Němec si dělal zákop u nás na zahradě. My jsme pokaždé spali jinde. Jednu noc v nějakém mlýně, druhou noc v nějaké cizí vesnici, nakonec v takovém provizorním sklepě. Ukážu vám fotku toho domu, byl pak rozstřílený jako cedník.

Rozstřílený dům v Milíně, kde paní Jiřinka strávila konec války

Druhý den ráno přijela Malinovského armáda. Neměli tanky, přijeli na vozech tažených koňmi. Všichni jsme byli šťastni, můj tatínek byl na vrcholu

blaha, a protože uměl rusky, hned se s nimi dal do řeči. Brzy dostali Rusové rozkaz nás opustit a pokračovat dál. Zůstalo tam po nich spousta munice a i ti koně. My jsme je napájeli, krmili a potom si je rozdělili lidé, kteří měli políčka nebo možnost ustájení.

Paní Jiřinka s bratrancem a rodinou

Jak jste pociťovala, že je konec?

Byla to úžasná euforie, úžasná euforie pro nás pro děti. My děti jsme necítily samozřejmě takové to vlastenectví, my jsme se hrabaly v munici.

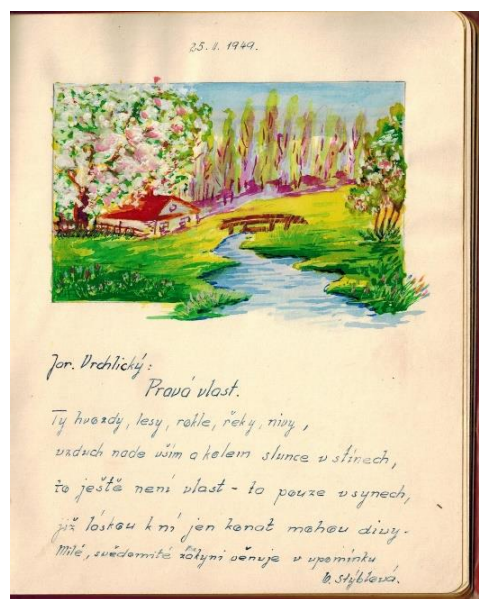
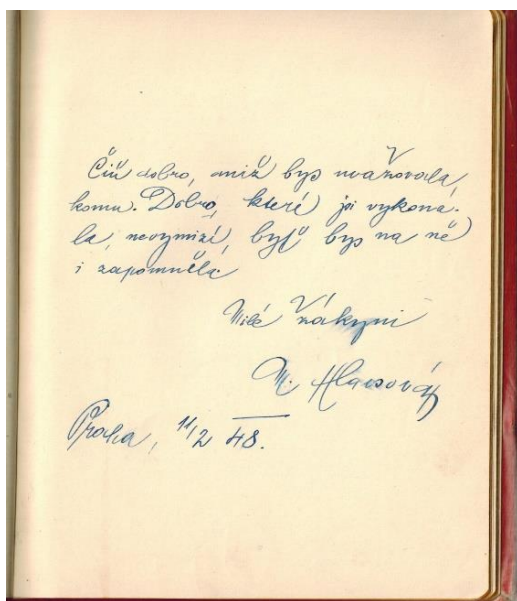
Ani nevím, jak je možné, že se nám nic nestalo. Všude byly hromady granátů a různého střeliva, bajonety vykládané perletí po německých důstojnících a my jsme si s tím hráli s mým bratrancem, který byl starší o čtyři roky.

Ale to vlastenecké cítění samozřejmě také přišlo, když jsem se vrátila zpátky do školy. Já jsem vám tady přinesla ukázat památníček, který mi dala maminka k sedmým narozeninám. To byla atmosféra, já vám něco přečtu.

Česky mluv a česky zpívej, že jsi Češkou, nezapírej, že jsou Čechy domov tvůj, na to vždycky pamatuj. V upomínku Jarmila Němcová.

A to je jedno za druhým i od paních učitelek: „Bud' Češkou ze žuly, pevně v životě svém stůj, až jednou vše tě v světě opustí, zazpívej píseň ze všech nejhezčí, tu naši českou, Kde domov můj.“

Jenom vám chci říct, že vám to dnes bude připadat možná naivní a směšné, ale zkuste se vžít do té situace. My jsme byli šťastní, že máme svobodu, že jsme opět Češi, že už nejsme protektorát.

Básničky z deníku paní Jiřinky

O UNŘE a rabování

To byly ty strašně levné věci – ne?

Ano, to byly věci skoro zadarmo. Amerika po válce začala zásobit země postižené válkou jídlem, já jsem poprvé od Unry viděla trojúhelníčkové sýry, které všichni dnes běžně znáte, poprvé jsem viděla ananas v konzervě, takové ty kroužky. Prostě jsme dostávali tuto pomoc a byli jsme rádi, že je po válce a že máme takováto jídla, tedy vůbec nějaká jídla. Přivázeli je v krásných velikých bednách. A náš soused si z těchto beden postavil chatu. Nevím, jak je získal, ale

prostě se mu to podařilo. A najednou konec, žádná Unra, nic, protože jsme byli v zóně Sovětského svazu, tak Unra přestala chodit.

Stalin si to nepřál, proto byl konec západní pomoci. Možná, že nevíte, že v této době jsme taky přišli o Podkarpatskou Rus, která k nám patřila. Ta se stala válečnou kořistí Rusů.

A další věc, kterou už možná dnes moc lidí neví. Denně odjížděly z Čech dlouhé vlaky s uranovou rudou. Uran se těžil v Jáchymově, na Bytízu, v Hamrech a v různých dalších lokalitách, vše se odváželo do SSSR, doslova nás vyrabovali. To bylo už po roce 1948 a v dolech pracovali převážně političtí vězni za hrozných podmínek, kolikrát v té radioaktivní vodě museli i stát.

To moc lidí tu těžbu nepřežilo, ne?

Spousta jich nepřežilo. Já jsem měla spolužačku, její bratr byl student právnické fakulty. Byl také zavřený a měl dívku Marcelku, která na něj pět let čekala. On po celou dobu pracoval na těžbě uranu, a když se vrátil, tak mu zjistili nádor na mozku a ve velice krátké době zemřel. Ani ta dívka nepřežila, vzala si život. Další známá měla tatínka taky v uranových dolech v Bytízu a ten se jednou pokusil utéct, což bylo skoro nemožné, protože tam byly strážné věže jako ve vězení. Chytili ho a za trest musel stále nosit na krku ceduli, že je útekář, aby si na něj dávali pozor.

Já jsem pracovala v geologii. Byla velká snaha vytěžit co nejvíc uranové rudy, ale spolu s ní tam byly žíly jiných kovů, třeba kobaltu, zinku a dalších, ale to nikoho nezajímalo, je zajímal jen uran. Ten šel pouze do Ruska a všechno ostatní se házelo na haldy dohromady s hlušinou. Geologové věděli, že tam jsou vzácné prvky, ale z těch hlušinových hald už se získat nedaly, protože na nich už to bylo všechno promíchané. Takže my jsme byli velice bohatá země, a kdybychom to mohli prodat, tak jak dnes prodávají Arabové naftu, tak bychom na tom byli báječně. Jenomže to všechno bylo vyrabováno, byla to ruská válečná kořist a k tomu ještě práce zadarmo, protože to narubali političtí vězni.

O době a smutných věcech

Jak to bylo s Vámi?

Já jsem chodila do školy - samozřejmě, ale měla jsem dvě tety a strýce, kteří byli zavření. Udělali z nich takové protistátní živly. Ti lidé se třeba ani vzájemně neznali, ale museli proti sobě svědčit a říkat naučené věty. Strýc dostal 19 let, teta dostala 14 let a druhá teta dostala 7 let vězení.

A proč byli zavření?

Teta, která dostala 14 let, byla předsedkyní národně socialistické strany a samozřejmě - „kdo nejde s námi, jde proti nám“. To bylo heslo, takže všechny tyhle lidi likvidovali. Ještě jedna taková zajímavá věc. Strýc po 10 letech ve vězení zemřel. Bylo to v Leopoldově na Slovensku. Jeho manželka za ním v tu dobu jela, protože návštěva byla povolena jen jednou za čas. Když tam přijela, zeptala se bachaře, kde je manžel. Bachař jí řekl, že zemřel, a teta chtěla vědět jak? Bachař opakovaně listoval nějakými lejstry, pak ukázal směrem k poli a řekl číslo 2000. Teta pak chodila po tom uvedeném poli, všude zapíchané nějaké laťky s nezřetelně napsanými čísly. Nakonec teta objevila to právě číslo a tam byl strýc zakopaný.

Jak jste to pociťovala?

No já jsem to pociťovala dost hrozně, ovšem ta teta se zhroutila. Pořád říkala mamince, že by ho nechala exhumovat. Maminka ji prosila, aby od toho upustila, že jsme křesťané. A to samé dělali i ve svých řadách. Slyšeli jste někdy o Rudolfu Slánském? To byl generální tajemník KSČ.

Slyšeli jste někdy o Rudolfu Slánském? Neslyšeli?

Ne.

To byl generální tajemník Ústředního výboru KSČ. A tyto totality vyvolávají strach. Někdo z mladých třeba řekne, proč jste se proti tomu nepostavili. Je to těžké, když ti lidé mají děti. Rudolf Slánský byl nejbližší spolupracovník Klementa Gottwalda a obvinili ho z protistátní činnosti. Byl to ale žid a Stalin nesnášel židy obdobně jak Hitler. Můžete si to najít i na internetu.

Je tam celý proces s Rudolfem Slánským. Všichni jeho spolupracovníci byli vesměs židé a všichni byli odsouzeni k trestu smrti a všechny popravili. On si naivně do poslední chvíle myslel, že ho strana zkouší, jak je odolný a oddaný. Oni i mezi sebou takhle vyvolávali strach.

„Jak dlouho to trvalo?“

Od 1948 roku kdy nastoupila komunistická strana.

Lidé nechtěli, aby tady byl komunismus. Hlavně mladí studenti, ti šli na Hrad, mezi nimi i můj manžel, a oni je pochytili a odvezli do Bartolomějské. Tam jim dali nářez, a když je seřezali, tak jim nabídli spolupráci.

O chození do školy

Potom jsem chodila dál do školy. Vyrůstala jsem v době, kdy se doma říkalo něco jiného a ve škole také něco jiného. Nedalo se nic dělat, my už jsme byli jak papoušci naučení, že musíme vždy říkat ve škole to, co se požadovalo, doma to ale bylo úplně jinak. Měli jsme učebnici občanské nauky, kde byl vyfotografován Klement Gottwald a vedle něj jeho nejbližší spolupracovník Rudolf Slánský. Jenomže mezi tím komunisté řádili i ve vlastních řadách a tohoto generálního tajemníka zavřeli, a s ním spoustu dalších vlastních lidí a obvinili je z protistátní činnosti. Nám ve škole sebrali učebnice, ale protože jiné nebyly, tak to udělali šalamounsky. Rudolfa Slánského v nich začernili spíše zahnědili, takže vypadal jako takový bubák. Na obrázku stál Klement Gottwald, vedle něj byl bubák a pod tím bylo napsáno - generální tajemník Rudolf Slánský. Jméno bylo také přeškrtnuto, ale to co řekl, to už tam zůstalo. Řádili i ve svých řadách, protože ta totalita ta pracuje ohromně se strachem.

A vy jste měla strach?

Mně v té době bylo 9 roků, takže já jsem strach o život neměla, ale prožívala jsem to, že byly zavřené mé dvě tety a strýc. Všichni jsme byli vedeni k tomu, jak se máme chovat. Věděla jsem, že nesmím prozradit, že mám strýce v Americe. Byli jsme jako opičky, přesně jsme věděli, co se má říkat ve škole, abychom měli dobré známky. Byla to krutá doba, samozřejmě fungovala ukrutná propaganda, to si vůbec neumíte představit. Dodnes si vzpomínám na ty písně, které se zpívaly, to šlo v rádiu od rána do večera: vyhrneme si rukávy, až se kola zastaví, hej rup, hola hej. To šla jedna budovatelská píseň za druhou. Dokonce se jim podařilo zmanipulovat i dělnickou třídu, že souhlasili a podepisovali, aby takzvaní zrádci byli popraveni.

Paradox byl, když vyhazovali takzvané inteligenty, můj tatínek, který měl maturitu, tak nesměl vyučovat. Tady v Praze se stavěl most inteligence. Tam pracovali inteligentní vzdělaní lidé trestáni tím, že byli degradováni na dělnické profese. Kdo měl vysokou školu nebo maturitu, tak z něj udělali dělníka a přitom říkali, dělnická třída vede, že?

To byly takové paradoxy. Do dolů posílali zemědělce, vzdělance, a podobně. Všechno se zabavovalo, nikdo neměl na nic nárok, půda patřila všem, nakonec i tady u nás. Měli jsme před domem zahradu, až za dnešní vozovku. Po celé délce ji zabrali, půda patří všem - šup. Jenom za nějaké růže a za nějaké stromy, co pokáceli, dali mamince reparaci, ještě ji mám schovanou - 1500,- Kč, ... Tak takový to byl systém.

O paradoxech doby a vzdělanosti

Co politické procesy třeba s Miladou Horákovou, jak jste to vnímala Vy sama?

Z celého světa chodily petice za její omilostnění. Ale nešlo to. Oni byli v podstatě řezníci. A chtěla jsem vám říct, že tady taky probíhaly volby. Oni byli v podstatě pokrytci. Ustanovili takzvanou Národní frontu. To byly jakoby další

politické strany, tak to vypadalo, že tady je plno stran. Ale ve skutečnosti tu byla strana pouze jediná – KSČ. Při volbách je logické, že když se volí, tak to musí být alespoň mezi dvěma možnostmi, ale do takzvaného parlamentu se volil jenom jeden kandidát. Kdo nevolil, tak byl zapsaný, a kdo šel za plentu, byl taky zapsaný, protože tím byl podezřelý. My jsme byli tenkrát s mužem na dovolené v Bulharsku. Jinam se totiž nemohlo, jen do Rumunska, NDR, Bulharska, a tam jsem tenkrát zrovna byla. Když byly volby, tak nám nařídili, že musíme jít také volit. Někde nám zřídili nějakou improvizovanou volební místnost a pamatuji si, že jsme volili Zdeňka Nejedlého. Jenom jsme do urny vhodili lístek s jeho jménem. Teď je to úplně jinak. Až budou příští volby a bude vám osmnáct, tak nezapomeňte jít volit.

Vy jste nám nic neřekla o svém dospívání. Mohla byste nám říct, jestli Vás režim nějak omezil, jestli jste měla nějakou školu vybranou a oni Vám tam nedovolili jít?

Tak mně se to příliš nedotklo, ale mého muže. Měl doživotně zakázanou vysokou školu právě za ten pochod na Hrad, jak jsem vám už říkala.

Ještě můžu vědět jaký obor?

On studoval chemii, takže poté pracoval jako středoškolský chemik. To dost těžko nesli jeho rodiče, protože s ním měli jiné plány. Já bych v době svého dospívání bývala volila pedagogické vzdělání. To zase naráželo na jinou věc. Já jsem křesťanka a v té době měli věřící lidé potíže. Spousta kněží bylo zavřených, třeba arcibiskup Beran a mnoho dalších. Pracovali někde v továrnách nebo jezdili s koňmi v JZD. Proto bych svou víru musela zapřít. Ale i takoví lidé se našli. Dodělala jsem gymnázium a pak jsem nastoupila do zaměstnání.

Dvě svatby v jednom dni, ta úřední i ta od srdce

O svatbách

A můžu se zeptat, kdy jste potkala svého manžela a kolik vám bylo?

Mně bylo devatenáct a potkala jsem ho v zaměstnání v geologickém průzkumu, kde jsme oba pracovali. V té laboratoři bylo spousta mladých lidí a tenkrát tam bylo asi osm svateb. Jestli vás to zajímá, dnes je jiný trend. Za mého mládí se ještě lidé brali a byly svatby. Já vám tady můžu ukázat fotografie dvou mých svateb v jednom dni. Museli jsme jít na úřad, protože jediné úřední svatba byla uznána. Museli jsme slíbit, že své děti budeme vychovávat v duchu socialismu. A potom z toho úřadu - nechci říct tajně - jsme šli ještě do kostela pro požehnání, takže jsme měli v jednom dni dvě svatby. Toto je ta socialistická svatba, to jsem si schovala, tady jdeme z úřadu, je tu vidět ten socialistický odznak s nějakým socialistickým heslem.

Víte, že jsem si říkala, že tuhle fotku si dám do alba, aby příští generace věděla, jakou jsme museli absolvovat dvojitou svatbu.

O lyžování

Samozřejmě se nikam „ven“ nemohlo, byli jsme tu jako v kleci. My jsme s mužem, ač na to nevypadáme, vášniví lyžaři od útlého dětství, takže nám to spolu strašně sedělo - to lyžování. Často jsme jezdili na Šumavu a já jsem tam ze Špičáku koukala na ty Alpy a říkala jsem si, tam bych se chtěla podívat. Pak jsme si s mužem řekli, že když nemůžeme do Alp, tak zkusíme Kavkaz. Dodnes lituji, že jsem tam nevezla své dcery. Říkala jsem si, že se nám vnucují se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak, a nevěděla jsem, jak to tam bude vypadat. To je na dlouhé povídání, ale ten Kavkaz je nádherný.

S manželem na Kavkazu

Jak je vidět, má největší záliba je lyžování. Lyžovala jsem skutečně od raného dětství ještě do loňska, s manželem jsme si po této stránce skutečně rozuměli. Táta mě k tomu vedl, protože také on už za první republiky lyžoval. Měl takové ty staré lyže jako Bohumil Hanč, řekla bych, s kterými se dalo jak chodit, tak sjezdovat. Ve válce přišlo nařízení, že se musí lyže odevzdat. Táta měl ve sklepě svoje a mamčininy lyže, a aby je nemusel odevzdat, tak je oplechoval. Protože dříve, když někdo zlomil lyže, tak je nevyhodil, ale spojil ty dva konce

k sobě a oplechoval je. Pak mohl lyžovat dál. Tatínek je však oplechoval, ačkoli byly v pořádku, aby to vypadalo, že jsou poškozené, kdyby přišla kontrola.

Každý rok jsme tedy jezdili na Šumavu, tam jsem pozorovala vrcholky Alp, toužila jsem se tam podívat a říkala jsem si, že se mi to nikdy nesplní. Ale po roce 1989 jsem sice už starší začala jezdit do Alp. Ještě předloni jsem byla v Dolomitech, tam se mi také moc líbilo. Děti mi k svátku daly carvingové lyže, už jsem neměla svoje původní přeskáče a já nevím, co všechno. Přinutili mě jezdit s helmou na hlavě, což jsem nikdy předtím nezkoušela. Říkám si - jak já budu vypadat, taková stará bába s helmou - a oni mi říkali, že bych vypadala špatně, kdybych tu helmu neměla. Nechala jsem se tedy přemluvit a ve svých 77 letech jsem se řítila s helmou na hlavě po Dolomitech.

O roce 1968 a jiných časech

V tom šedesátém osmém roku to bylo hrozné, protože jsme si mysleli, že se začíná blýskat na lepší časy, že se to uvolňuje, moji zatčení příbuzní byli rehabilitováni. Tak jsme se všichni těšili, že bude líp. Ale najednou dvacátého prvního srpna strašný hluk, manžel vyběhl ven a volal na mě, že jsou tu Rusové. Evropskou ulicí se valily tanky a vozy s kulomety. Kdo se jim postavil, hned ho zastřelili. Na Červeném Vrchu studenta Milana Kadlece, tak se myslím jmenoval, na Klárově zabili inženýrku. Všichni tenkrát uměli rusky, a tak jsme se ptali, co tu dělají. A oni, že je tu kontrarevoluce a že musí tvrdě zakročít. Rozhlasem hlásali, ať s nimi lidi mluví, a tak jsme jim říkali - tady žádná revoluce není.

Povídali jim rusky, že tady žádná kontrarevoluce není, ať se seberou a jdou domů. Oni koukali celí překvapení. Ovšem ti jejich regulčící měli plány, a tak vjeli na Václavské náměstí a hnali se k rozhlasu, který chtěli obsadit. Nakonec si to spletli a začali střílet do budovy Národního muzea. Nakonec opravdu ten rozhlas našli a obsadili ho. Jenomže reportéři se mezitím přesunuli do nějakých sklepů nebo vedlejších domů a pořád se vysílalo. Hrály se opery od

Smetany Vltava nebo jiné vlastenecké skladby. Bylo to pro nás hrozně těžké a hlavně se nevědělo, co se bude dít dál.

No a dělo se. Rusové se tady usadili na dalších dvacet let. Obsadili obrovské vojenské prostory, shodou okolností i tady nedaleko na Bořislavském náměstí postavili dva baráky, nikoho se neptali. Bylo to pro ruské důstojníky a jejich rodiny. Hned se sem nastěhovali, no prostě obsadili nás. Říkalo se jim Rusové, ale oni to byly vlastně takzvaně sbratřené armády, byli to Bulhaři, Němci a Maďaři, já nevím, prostě ti, co byli v té Varšavské smlouvě, ale v podstatě to byli téměř sami Rusové.

LIBUŠINO PROROCTVÍ

Vidím město rudé, vyžrané a chudé,
nad ním hvězda pěticípá,
pod ní český národ chcípá.
Až ty rudé hvězdy zhasnou,
bude Praha opět kráanou.
Buďme všichni z oceli,
ještě nejsme v p.....!

BREŽŇEVOVA MODLITBA

Pane Bože, chraň mou hlavu, neb je zralá na popravu; celý svět se dneska stydí, když můj portrét někde vidí.	Kož to nikdo nevidí, dal jsem střílet do lidí. Ztratil jsem tím přátele, teď se modlím v kostele.
Byl jsem "mužik", vzal jsem veslo, neznal jsem však jejich heslo, jejich sílu, obrodu, Dubčeka a Svobodu.	Hospodine radu dej, něco pro mne udělej! Mějsm vážně já sám vin', vínen je též Kosygin

HOSPODINOVA ODPOVĚĎ

Neříkej mi hospodine Brežňeve a Kosygině! Včera jsi mír hlásal světu, dnes použils kulometu.	Jsi jen vrah a světa zrádce, budeš viset na oprátce! Viš, že v hlavě mozek máš a přesto zločin uděláš.
---	---

Státní rychle svoje vrahy,
z matičky měst, zlaté Prahy!
Rozumnou jsi radu chtěl?
Přemýšlej a pak se střel!

Změnilo se toho pro Vás hodně?

No změnilo. Chodili jsme do práce víc a ty naše představitele - reformní komunisty- odvezli do Ruska. Prezident Ludvík Svoboda tam za nimi jel, protože se myslelo, že je ho tam třeba. Dali jim tam podepsat takový protokol, že tady bude režim pokračovat pod jejich vedením. Všichni to podepsali kromě jednoho. Jmenoval se Krigl. Tím začala takzvaná normalizace. Vyhazovali se lidi. Pak zase začal ten strach. Já jsem v té době byla zaměstnaná ve škole jako hospodářka a vím, že třeba řediteli byla přidělena zástupkyně přímo z komunistického výboru. Do funkcí se přímo dosazovali ti lidé, kteří souhlasili s tím, že jsou tady Rusové. Byli takhle dosazováni do škol, aby hlídali tu svou morálku, no, ale všechny to stejně nezlomilo. Ale samozřejmě řada lidí přišla o práci.

Ke mně na školu chodil nějaký inženýr a myl tam okna. Objednávala jsem ho přes státní podnik a on vždycky přišel a umyl okna. Jednou jsem se ho zeptala: „Pane inženýre, proč tady vlastně myjete ta okna?“ A on odpovídal: „Protože nesouhlasím s režimem a nechodím k volbám.“ A to byl důvod, proč nemohl nikde pracovat jako inženýr, a tak myl okna. Nebo často tito lidé pracovali v kotelnách.

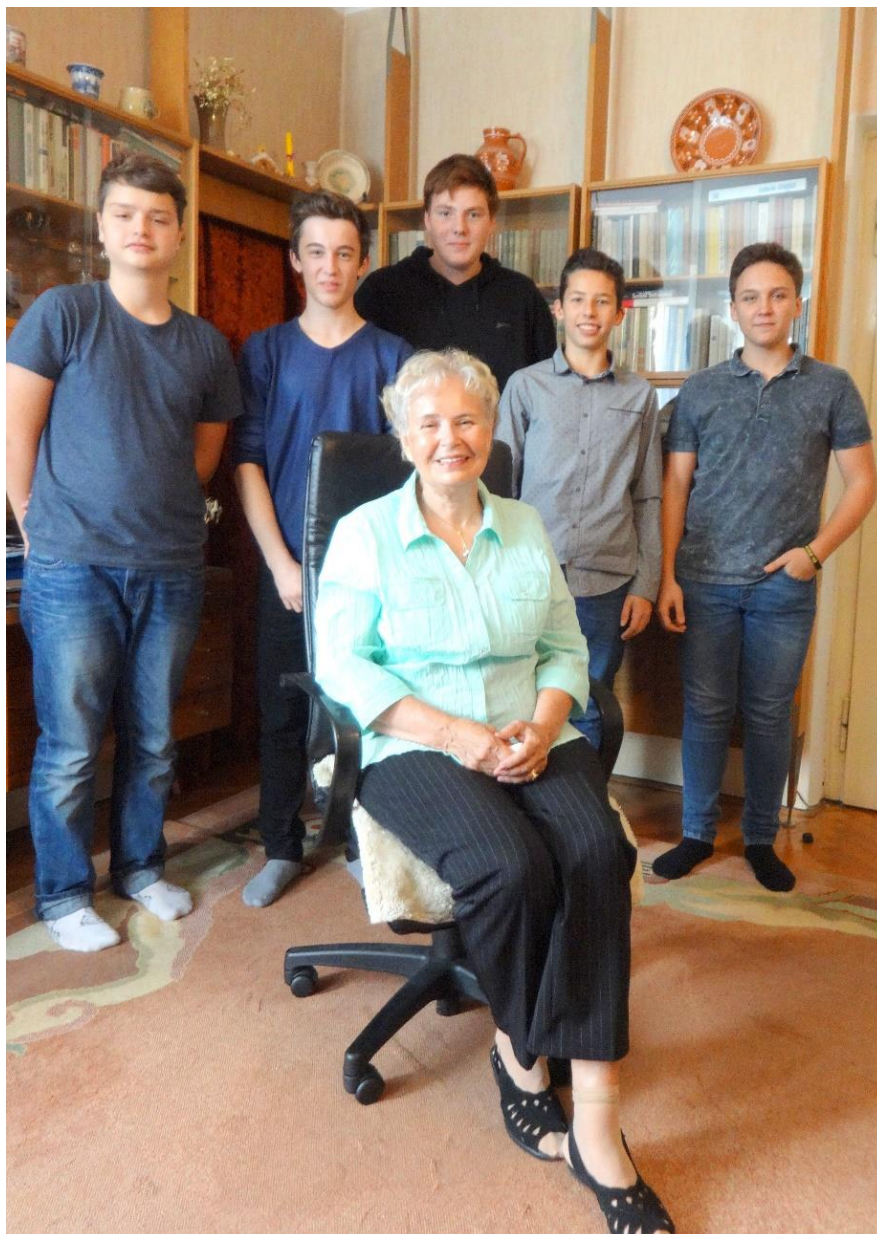
Přemýšlela Vaše rodina o tom, že by emigrovala, když tady byl takový režim, nebo jste tady chtěli zůstat?

Tak o tom jsme nikdy nepřemýšleli. Ale rodina manželovy sestřenice ta emigrovala. Byli to lékaři a byli tam na nějakém kongresu. Tenkrát je pustili do zahraničí a už tam zůstali. My jsme o tom ale nikdy neuvažovali. Němci jsou teď úplně jiný národ než za Hitlera, je neuvěřitelné, že byli tak zfanatizovaní. Že se takhle lidé nechají zfanatizovat. Ale já bych tam nemohla žít a pořád vedle sebe slyšet tu němčinu, jo to pro mě není.

*TAK MY VÁM MOC DĚKUJEME, ŽE JSTE SI NA NÁS UDĚLALA ČAS
A DOUFÁME, ŽE JSME VÁM NEZPŮSOBILI NEPOHODLÍ.*

Vůbec ne, já jsem vás ráda viděla, aspoň jsem si zavzpomínala.

(audience vzadu DĚKUJEME)

Dan, Patrik, Kuba, Jiří, Jiřánek a paní Jiřinka

Jak
sme
vytváří
hodnoty

Už jsme skoro na místě,
jen aby nám ten úsměv
a kytka vydržely.
A představte si, bylo to
moc fajn setkání :-)

Kamera je připravena jen
zaostřit a jedem!

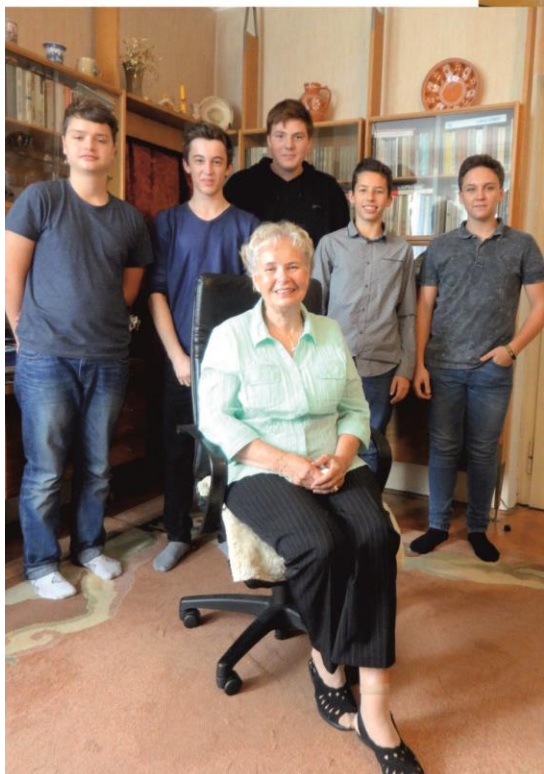
MŇAM! Ten ale je!

Zaujatě posloucháme vyprávění.

Po nahrávání jsme se společně vyfotili.

A na závěr foto s naší paní
učitelkou.

Pan Dalibor Zita nám vysvětluje, co budeme dělat.

Posloucháme náš výtvor.

Před nahráváním je potřeba si pořádně přečíst scénář.

Vše se zdařilo a proto máme důvod k radosti.

Návštěva kavárny po návštěvě rozhlasu, samozřejmě za účelem porady.

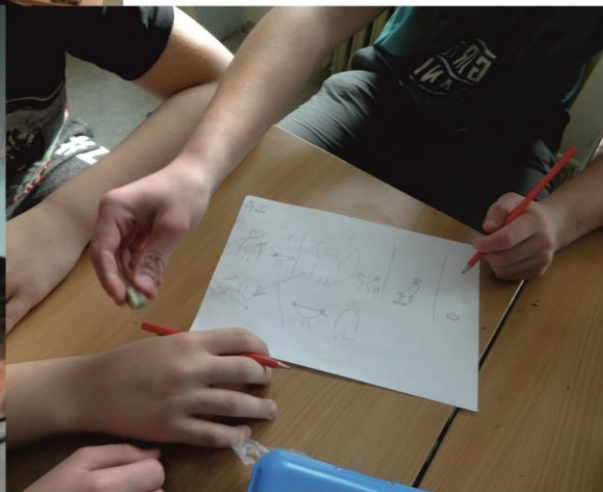
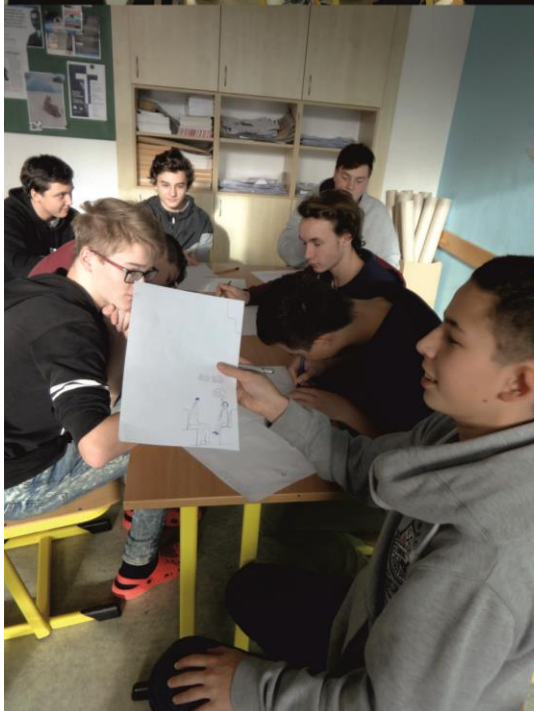
Vystvětlujeme našim spolužákům, co po nich chceme.

Spolužáci se nadšeně pustili do práce.

Příprava obrázků probíhala v tlupách.

A toto je vítězný obrázek z jiné tlupy.

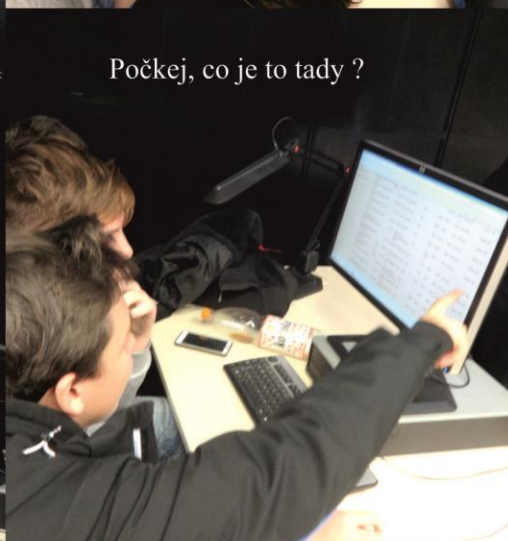

Toto je jeden z úspěšnějších výtvorů.

Vstupujeme na námi dosud neprozkoumané území archivu bezpečnostních složek, snad tam na nás nečeká nic hrozného.

Prolustrovali jsme celý učitelský zbor.

Počkej, co je to tady ?

Bohužel si nás všimla i televize.

Na památku jsme se nechali vyfotit před vchodem do archivu bezpečnostních složek.

Celá třída byla z návštěvy paní Příbylové velice nadšená.

Paní Příbylová za námi přišla do školy, aby našim spolužákům vyprávěla příběhy ze svého života.

Paní učitelka se tváří spokojeně asi, že je hrdá na náš výtvor.

Našim spolužákům se naše nahrávka z rozhlasu určitě moc líbila.

